

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קבוצת קריאה בחשיבה סוציולוגית - 53831

תאריך עדכון אחרון 22-02-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 1

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): מיכל פרנקל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: michalfr@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ג' 12-13

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בסוגיות מרכזיות המעסיקות את התיאוריה הסוציולוגית החל ממחצית המאה ה-20 ועד היום. שתי שאלות מרכזיות ידריכו אותנו במהלך הקורס: כיצד התיאוריות בנוות זמננו משיקות, ממשככות, מבקרות ומתפצלות מן התיאוריות הסוציולוגיות הקלאסיות? ומה לעזאזל עושים איתן (בחשיבה ובמחקר)?

נתייחס למשותף ולזיקות ההדדיות בין פרדיגמות שונות וגם לסתירות ולנקודות המחלוקת ביניהן. נכיר תיאוריות שונות המבקשות להבין במה שונה החברה בת זמנינו מהחברה בה פעלו הסוציולוגים הקלאסיים ובהתייחס אליה פיתחו את עולמותיהם המושגיים. במה שונה תיאוריית המעמד של זמנינו מזו של מרקס? מהי רוחו החדשה של הקפיטליזם וכיצד היא שונה מזו שתיאר וובר? כיצד השתנתה תפיסת מושגים כמגדר וגזע, וכיצד מחייבת הגלובליזציה שינוי תיאורטי במושגים באמצעותם אנחנו מבקשים לנתח מדינה וחברה?

מטרות הקורס:

1. להכיר את הוגי הדעות העיקריים בחשיבה הסוציולוגית בת זמננו.
2. לעודד חשיבה תיאורטית וביקורתית.
3. להציג מניפה רחבה של תיאוריות סוציולוגיות כבסיס ללימוד מעמיק.
4. להקנות כלים לניתוח תופעות חברתיות עכשוויות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבין ולהשתמש בתיאוריות סוציולוגיות בנוות זמננו

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ודיון

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- שיעור 1 (18.2.14): מבוא - למה לי תיאוריה עכשווית(ית)?
קריאת רשות:
- שיעור 2 (25.2.14): מאפייניה של החברה המודרנית - תזכורת להנחות היסוד של הסוציולוגיה הקלאסית.
לכידות, יציבות, רציונליות, יצרנות

שיעור 3 (4.3.14): "מודרניות מאוחרת", "מודרניות נזילה", "מודרניות רפלקסיבית" ו"חברת סיכון"

שיעור 4 (11.3.14): פוסטמודרניות

שיעור 5 (18.3.14): מה קרה לקפיטליזם?

שיעור 6 (25.3.14): מה קרה למבנה חברתי? אינדיבידואליזציה, שדה או רשת?

שיעור 7-8 (29.4.14-1.4.14): ממעמד לזהות ובחזרה (?)

שיעור 9 (13.5.14): תחיית האלוהים: על דת, פונדמנטליזם ותזת החילון

שיעור 10 (20.5.14): פמיניזם ולימודי גבריות

שיעור 11 (27.5.14): תיאוריה ביקורתית של גזע ולובן

שיעור 12 (10.6.14): מדינת הלאום, גלובליזציה ואימפריה/יזם

ק
שיעור 13 (17.6.14): סיכום

חומר חובה לקריאה:

שיעור 1 (18.2.14): מבוא - למה לי תיאוריה עכשווית(?)

קריאת רשות:

Miles, Steven. 2001. "Introduction: The Reality of Social Theory" in his: *Social Theory in the Real World*. London: Sage.

הספר כולו מצוי כאן ומומלץ:

<http://f3.tiera.ru/1/genesis/580-584/580000/095885e05e8d39cb9d9a6b0d1390b329>

שיעור 2 (25.2.14): מאפייניה של החברה המודרנית - תזכורת להנחות היסוד של הסוציולוגיה הקלאסית.

לכידות, יציבות, רציונליות, יצרנות

קריאת חובה:

ריצר, ג'ורג'. 2006. עמ' 3-89, בספרו: תיאוריות סוציולוגיות מודרניות. רעננה, האוניברסיטה הפתוחה.

קריאת רשות:

Latour, Bruno. 1993, *We Have Never Been Modern*, Harvard University Press, Cambridge: Massachusetts

שיעור 3 (4.3.14): "מודרניות מאוחרת", "מודרניות נזילה", "מודרניות רפלקסיבית" ו"חברת סיכון" קריאת חובה:

"אמנציפציה", פרק 1 מתוך: באומן, זיגמונד, מודרניות נזילה, הוצאת מאגנס, תשס"ז [2000], עמ' 13-45

Giddens, Anthony. 1991. *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late*

Modern Age. Ch. 1 "The Contours of High Modernity", p. 10 -35
קריאת רשות:

Beck, Ulrich. 2007. *Risk Society: Towards a New Modernity*. London: Sage.

Lupton, Deborah. 1999. "Risk and Reflexive Modernization", p. 58-83 in her: *Risk*.
London: Routledge.

שיעור 4 (11.3.14): פוסטמודרניות
קריאת חובה:

Foucault, Michel. 1994. "Genealogy and Social Criticism." *The Postmodern Turn: New Perspectives on Social Theory*, Editor: Steven Seidman, Cambridge University Press, Cambridge, p. 39-45.

*Lyotard, Jean-Francois. 1994. "The Postmodern Condition". *The Postmodern Turn: New Perspectives on Social Theory*, Editor: Steven Seidman, Cambridge University Press, Cambridge, p. 27-38
קריאת רשות:

מילס, שרה, 2005, מישל פוקו. תל אביב: רסלינג (בעיקר פרק 4, ידע-כוח)

Seidman, Steven. 1994. "Introduction" in his: *The Postmodern Turn: New Perspectives on Social Theory*. Cambridge University Press, Cambridge, p. 1-26.

שיעור 5 (18.3.14): מה קרה לקפיטליזם?
קריאת חובה:

Boltanski, Luc, Eve Chiapello, and Gregory C Elliott. 2007. *The New Spirit of Capitalism*. London: New York: Verso, p. 55-102.

הספר כולו מצוי בכתובת:

<http://asounder.org/resources/Boltanski-Luc-New-Spirit-Capitalism.pdf>

ג'מסון, פרדריק. 2002. פוסטמודרניזם או ההיגיון התרבותי של הקפיטליזם המאוחר. תל אביב: רסלינג עמ'

שיעור 6 (25.3.14): : מה קרה למבנה החברתי? אינדיבידואליזציה, שדה או רשת?

קריאת חובה:

Emirbayer, Mustafa. 1997. "Manifesto for a Relational Sociology." *American Journal of Sociology* 103, p. 281-317.

Sassen, Saskia. 2000. "Spatialities and Temporalities of the Global: Elements for a Theorization." *Public Culture* 12 (1), p. 215-32.

קריאת רשות:

Emirbayer, Mustafa and Jeff Goodwin. 1994. "Network Analysis, Culture, and the Problem of Agency." *American Journal of Sociology* 99, p. 1411-54.

שיעור 7-8 (29.4.14-1.4.14): ממעמד לזהות ובחזרה (?)

קריאת חובה:

*Bourdieu, Pierre. 2013. *Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste*. Routledge. Ch. 2 "The Social Space and its Transformation."

Emirbayer, Mustafa and Ann Mische. 1998. "What Is Agency?" *American Journal of Sociology* 103, p. 962-1023.

קריאת רשות:

Giddens, Anthony. 2013. *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*.

Resnick, Stephen, and Richard Wolff. 2003. "The Diversity of Class Analyses: A Critique of Erik Olin Wright and beyond." *Critical Sociology* 29 (1), p. 7-27.

שיעור 9 (13.5.14): תחיית האלוהים: על דת, פונדמנטליזם ותזת החילון

קריאת חובה:

Berger, Peter. 1999. *The Desecularization of the World: A Global Overview*, in his: *The Desecularization of the World: Resurgent Religion and World Politics*, p. 1-18.

קריאת רשות:

Almond, G. A., Appleby, S. R., & Sivan, E. 2003. *Strong Religion: The Rise of Fundamentalisms Around the World*, Chicago: University of Chicago Press.
Antoun, R. T. 2001. *Understanding Fundamentalism: Christian, Islamic, and Jewish Movements*. Rowman & Littlefield Publishers.

שיעור 10 (20.5.14): פמיניזם ולימודי גבריות

בטלר, ג'ודית. 2003. "חיקוי ומרי מגדרי". בתוך: מעבר למיניות: מבחר מאמרים בלימודים הומו לסביים ותיאוריה קווירית, תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים, עמ' 329-346.

קונל, ריוון. 2009. גברויות. חיפה: הוצאת פרדס. פרק 1: מדע הגבריות, עמ' .

שיעור 11 (27.5.14): תיאוריה ביקורתית של גזע ולובן

קריאת חובה:

באבא, ק. הומי. 2004. "שאלת האחר: הבדל, אפליה ושיח קולוניאלי", בתוך: שנהב, יהודה (עורך). קולוניאליות והמצב הפוסט קולוניאלי. ירושלים: ון ליר, עמ' 107-127.
ספיווק, גיאטרי צ'קראוטי. 2004. "כלום יכולים המוכפפים לדבר?" בתוך: שנהב, יהודה (עורך). קולוניאליות והמצב הפוסט קולוניאלי. ירושלים: ון ליר, עמ' 135-188.

קריאת רשות:

שנהב, יהודה (עורך). קולוניאליות והמצב הפוסט קולוניאלי. ירושלים: ון ליר.

שיעור 12 (10.6.14): מדינת הלאום, גלובליזציה ואימפריה/יזם

קריאת חובה:

Sassen, Saskia. 2000. "Spatialities and Temporalities of the Global: Elements for a Theorization." *Public Culture* 12 (1), p. 215-32.

באומן, זיגמונד. 2003. גלובליזציה והמצב האנושי. תל אביב: הקיבוץ המאוחד (פרקים ינתנו)

קריאת רשות:

וולבק, מישל (2002) פלטפורמה. תל אביב: הוצאת בבל (פרקים ינתנו)

שיעור 13 (17.6.14): סיכום

חומר לקריאה נוספת:
ראה למעלה

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
מטלות הקורס כוללת גם הגשת דפי תגובה (בציון עובר, נכשל או מצטיין). אפשרות לעבודת בונוס